

W

nowej roli

Miesięcznik
Rolniczy

ISSN 2300-4487
Nr 12 (128) grudzień 2021

KGW w Wielkiej Wsi

- z odwieczną prawdą o wspólnocie gospodyń

str. 8-9

Spłynęło złotem

- plonowanie kukurydzy w doświadczeniach PDO

str. 10-11

Cicha noc, święta noc...

- Muzeum Regionalne w Brzezinach

str. 11-12

Spis treści

Aktualności

Jak odnaleźć Pana?

.....str. 3

X posiedzenie KRIR

.....str. 4

Specjalista doradza

Immisje sąsiedzkie

.....str. 5

Samorząd rolniczy

Działania izby rolniczej

.....str. 6-7

Temat numeru

KGW w Wielkiej Wsi

.....str. 8-9

Dobre praktyki w rolnictwie

Sypnęło złotem

.....str. 10-11

Smaki i pasje z regionu

Cicha noc, święta noc...

.....str. 11-12

Ubezpieczajmy się u siebie

Ubezpieczenia obowiązkowe

.....str. 14

Informacje z rynku „Zjazdowa”

Czy warto jeść ryby?

.....str. 15

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego
ul. Beskidzka nr 124, 91-610 Łódź
tel. 42 632-70-21 fax 42 632-70-31,
www.izbarolnicza.lodz.pl, info@izbarolnicza.lodz.pl

Izba Rolnicza
Województwa Łódzkiego

Biura Powiatowe	Przewodniczący/ Delegat	Adres biura	Telefon/@
Bełchatów	Piotr Kociołek Janusz Frydrychowski	Urząd Gminy ul. Kościuszki 13 97-400 Bełchatów	511 124 504 bpbelchatow@izbarolnicza.lodz.pl
Brzeziny	Eugeniusz Supera Dorota Kołodziejczyk	UG Brzeziny ul. Sienkiewicza 16 A 95-060 Brzeziny	510 474 851 bpbrzeziny@izbarolnicza.lodz.pl
Kutno	Włodzimierz Jaworski Andrzej Górczyński	ul. Podrzeczna 18 99-300 Kutno, pok. 117	510 474 825 bpkutno@izbarolnicza.lodz.pl
Łask	Bronisław Węglewski Iwona Mamzer	ul. Narutowicza 17 98-100 Łask	510 474 871 bplask@izbarolnicza.lodz.pl
Łęczyca	Zbigniew Marczak Krzysztof Ogórek	ul. Kaliska 9a 99-100 Łęczyca	510 474 825 bpłeczyca@izbarolnicza.lodz.pl
Łowicz	Roman Wodzyński Waldemar Wojciechowski	ul. Starościńska 1 99-400 Łowicz, pok. 213	510 474 800 bpłowicz@izbarolnicza.lodz.pl
Łódź-Wschód	Michał Owczarek Marcin Derach	ul. Beskidzka nr 124 91-610 Łódź, pok. 2	510 474 874 bpłodz-wsch@izbarolnicza.lodz.pl
Opoczno	Marian Kacprzak Krzysztof Juszyński	Starostwo Powiatowe ul. Kwiatowa 1a 26-300 Opoczno, pok. C16	510 474 870 bpopoczno@izbarolnicza.lodz.pl
Pabianice	Grzegorz Antoniewski Jan Chojecki	ul. Piłsudskiego 34 95-200 Pabianice	510 474 865 bppabianice@izbarolnicza.lodz.pl
Pajęczno	Paweł Sikora Jarosław Gasiński	ul. 1 Maja 13/ 15 98-330 Pajęczno, pok. 14	510 474 813 bppajeczno@izbarolnicza.lodz.pl
Piotrków Tryb.	Janusz Terka Szymon Bogusławski	Starostwo Powiatowe Al. 3 Maja 33 97-300 Piotrków Tryb.	510 474 861 bpiotrkow@izbarolnicza.lodz.pl
Poddębice	Ewa Bednarek Leszek Chmielecki	GS Samopomoc Chłopska ul. Kaliska 3/5 99-200 Poddębice	510 474 725 bppoddębice@izbarolnicza.lodz.pl
Radomsko	Andrzej Komala Andrzej Gruszczyński	ul. Kościuszki 6 97-500 Radomsko, pok. 210	510 474 801 bpradomsko@izbarolnicza.lodz.pl
Rawa Maz.	Sylwester Libera Małgorzata Rosa	ul. Kościuszki 5 96-200 Rawa Maz., pok. 58	510 474 850 bprawa@izbarolnicza.lodz.pl
Sieradz	Jan Kołodziejczyk Jerzy Wróbel	Starostwo Powiatowe Plac Wojewódzki 3 98-200 Sieradz, pok. 309	511 124 538 bpsieradz@izbarolnicza.lodz.pl
Skierniewice	Jacek Ossowicz Roman Rosiński	ul. Konstytucji 3 Maja 6 96-100 Skierniewice	510 474 841 bpskierniewice@izbarolnicza.lodz.pl
Tomaszów Maz.	Dariusz Kowalczyk Paweł Rochala	ul. Św. Antoniego 41 97-200 Tomaszów Maz., pok. 11	510 474 862 bptomaszow@izbarolnicza.lodz.pl
Wieluń	Krzysztof Wróbel Zbigniew Szukdlarek	ul. Palestrancka 5/4 98-300 Wieluń	510 474 804 bpwielun@izbarolnicza.lodz.pl
Wieruszów	Jerzy Karsznia Adam Ciećka	ul. Waryńskiego 14 98-400 Wieruszów	510 474 804 bpwieruszow@izbarolnicza.lodz.pl
Zduńska Wola	Zenon Kowalski Krzysztof Nowak	ul. Ceramiczna 10 98-220 Zduńska Wola	510 474 793 bpzdunska.wola@izbarolnicza.lodz.pl
Zgierz	Jerzy Kuzański Adam Michaś	MPGK w Zgierzu ul. Łęczycka 24 95-100 Zgierz	510 474 738 bpzgierz@izbarolnicza.lodz.pl

Nazwa Placówki	Adres biura	Telefon
Biuro Regionalne w Łodzi	91-342 Łódź ul. Swojska 4	42/640-68-53, 640-68-54 lodz@tuw.pl
Oddział w Piotrkowie Tryb.	97-300 Piotrków Trybunalski ul. Kostromska 37	44/649-69-29, 649-69-80 piotrkowtrybunalski@tuw.pl
Oddział w Skierniewicach	96-100 Skierniewice ul. Jagiellońska 4	46/832-30-00, 832-36-49 skierniewice@tuw.pl
Oddział Kutnowsko-Łowicki	99-400 Łowicz ul. Zduńska 51 druga lokalizacja: 99-300 Kutno ul. Zduńska 9	46/837-00-79 lowicz@tuw.pl 24/254-17-00 kutno@tuw.pl
Oddział w Sieradzu	98-200 Sieradz, ul. Rynek 19	43/822-33-99 fax: 822-38-68 sieradz@tuw.pl
Oddział w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Przedrynek 8	24/721-01-61 leczyca@tuw.pl
Oddział w Radomsku	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 4	44/683-51-05, 683-21-27 radomsko@tuw.pl

Miesięcznik Rolniczy

Redakcja: Materiały do gazety

Sylwia Skulimowska – 604 627 197

sylwia.skulimowska@izbarolnicza.lodz.pl

Reklama: Piotr Kociołek – 692 467 000

piotr.kociolek@wp.pl

Zdjęcie na okładce:

Muzeum Regionalne w Brzezinach - Cicha noc, święta noc... str. 11-12

Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść

tekstów i reklam dostarczonych przez instytucje współpracujące.

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów i zastrzega sobie

prawo ich skracania, redagowania i umieszczania na stronie

www.izbarolnicza.lodz.pl

Nakład: 10 000 egz. ISSN 2300 - 4487

Wydawca: SAM-ROL Sp. z o. o.,

ul. Beskidzka nr 124,

91-610 Łódź, tel. 42 632 70 21

Projekty i druk: www.tagraf.pl

Jakże przyjemnie jest w życiu coś odnaleźć...

Coraz szybszymi krokami zbliżamy się do Świąt Bożego Narodzenia do spotkania przy żłóbku z Dzieciątkiem Jezus, do jednego z najważniejszych spotkań, które rozpoczyna drogę obecności Chrystusa w naszym życiu wiary, doprowadzając nas do spotkania z Nim w wieczności. Wydarzenie to poprzedzone jest czasem adwentu, który ma nas przygotować na to spotkanie, przez nasze czuwanie ma nas uzdolić i kierunkować nasze życie na Jezusa. Myślę, że to czuwanie powinno być tak naprawdę dla nas, odnalezieniem Boga na nowo w naszym życiu.

Współcześnie zatraciliśmy wiele naszych odniesień do Boga, naszych relacji z Nim. Trudno powiedzieć czy to przez czas pandemii, czy nasze wygodnictwo, czy może bardziej mieć nad być. A może, często spotykamy się z opinią, braku autentycznych przewodników do Pana. Jednak musimy pamiętać, że w duchu odpowiedzialności za naszą wiarę i tej nadziei Królestwa Bożego, musimy się starać o jej rozwój. Czas Świąt Bożego Narodzenia i poprzedzający go adwent, ze względu na specyficzny rodzinny charakter, atmosferę, która im towarzyszy, staje się sposobnością odnowy naszej miłości do Pana Boga. Może tak naprawdę potrzeba na nowo odnaleźć Jezusa w naszym życiu.

Jakże przyjemnie jest w życiu coś odnaleźć. Czasem wiele razy, gdy czegoś szukamy, nie możemy sobie przypomnieć, gdzie coś odłożyliśmy, czy schowaliśmy. Jakże często w naszych kontaktach zdarza się komuś powiedzieć „nie pamiętam”, „nie wiem, co z tym zrobiłem”, „nie mogę tego znaleźć”. Jaka wielka jest nasza radość, gdy poszukiwana rzecz się odnajduje. Chcemy się dzielić radością ze wszystkimi, którzy nas otaczają. Wiemy, jak łatwo w życiu się zagubić. Nasze życie religijne też często nie idzie po prostych ścieżkach. Wtedy musimy się spytać samego siebie: jak odnaleźć Pana?

Nawet więcej, należy w tym miejscu zapytać się, czy ja w moim życiu szukam Pana? Co chcielibyśmy uczynić w czasie tego Adwentu, w czasie tych już kolejnych Świąt Bożego Narodzenia, aby nasze poszukiwanie zostało zwieńczone sukcesem, czyli spotkaniem z Jezusem w czasie Jego Narodzin, ale również i tym na końcu czasów. Te pytania nie muszą być wcale jakiegoś dalekie od naszego życia. Wystarczy pochylić się nad kwestią naszych spotkań z Bogiem w modlitwie /oraty, uczestnictwo

w eucharystii, spowiedź/. Czy staram się pogłębiać moją wiedzę religijną? A wszystko to możemy postawić, jako jedno najważniejsze pytanie przed tymi świętami: czy staram się odnaleźć w moim życiu Pana?

Już za niedługo przyjdziemy do naszych świątyń i tam w żłóbku znajdziemy figurkę małego Jezusa. Znajdziemy ją w sposób taki namacalny, wystarczy podejść do żłóbka, nic trudnego. Ale już osobiste, duchowe z Nim spotkanie wymaga wysiłku. Wymaga naszego trudu poszukiwania Pana poprzez nasze codzienne życie. Całe nasze życie powinno być ciągłym poszukiwaniem i czekaniem na przyście Jezusa. Dobrze o tym pamiętać: w każdej chwili mogę z Nim się spotkać. Jak często Go odrzucamy, zamykamy oczy, usypiamy, a On stale przychodzi, stale puka do drzwi, stale ma jakieś życzenie: nie bądź egoistą, nie myśl tylko o sobie, oczyść swoje serce.

W Ewangelii Świąt Bożego Narodzenia widzimy postawę pasterzy z Betlejem. Mówią nam jak wychodzić na spotkanie z Panem, jak Go szukać. Czuwają w nocy: nie śpią, lecz czynią to, o co będzie prosił Jezus wiele razy: czuwajcie (por. Mt 25,13; Mk 13,35; Łk 21,36). Trwają czuwając, oczekują czujnie w ciemności; a „opromieniła ich jasność Pana” (Łk 2,9). Dotyczy to również nas. Nasze życie może być oczekiwaniem, które nawet w nocach problemów powierza się Panu i pragnie Go, wtedy otrzyma Jego światło. Ale może być też zarożumiałością, gdzie liczą się tylko własne siły i własne środki. W tym przypadku serce pozostaje zamknięte na światło Boga. Pan lubi być oczekiwany, chce abyśmy Go szukali, a nie można Go oczekiwać na kanapie, śpiąc. W istocie pasterze ruszają: „Udali się z pośpiechem”, mówi tekst (w. 16). Nie stoją nieruchomo, jak ktoś, kto czuje, że dotarł i niczego nie potrzebuje, ale idą, zostawiają stado niestrzeżone, podejmują ryzyko dla Boga. Zobaczywszy Jezusa, chociaż nie byli specjalistami w mówieniu, poszli Go głosić, tak, że „wszyscy, którzy to słyszeli, dziwili się temu, co im pasterze opowiadali” (w. 18).

W ten czas świąteczny życzę Wam odwagi w poszukiwaniach wiary w odnalezieniu jej autentyczności, abyście w Dzieciątku odnaleźli i zobaczyli Boga, odwagi, byście ujrzeli Go w sobie i w drugim człowieku.

ks. Jarosław Leśniak

Duszpasterz Rolników Archidiecezji Łódzkiej

„Podnieś rękę, Boże Dziecię!
Błogosław Ojczyznę miłą,
W dobrych radach, w dobrym bycie
Wspieraj jej siłę swą siłą...”

Niech w myśl tej pięknej polskiej kolędy, układają nam się wszystkie sprawy. Niech darzy się nam w polu i zagrodzie, a dom rodzinny niech zawsze będzie miejscem, gdzie panuje radość, miłość i zrozumienie. By ludzkiej życzliwości i uśmiechu do drugiego człowieka było jak najwięcej.

Pięknych Świąt Bożego Narodzenia!

Wszystkim Rolnikom w 2022 roku, w imieniu Zarządu IRWŁ, życzę zdrowia i radości, mądrych i przemyślanych decyzji, sukcesów w realizacji planów oraz zgody.

Szczęśliwego Nowego Roku!

Dromis Tomasz Naglewska

Prezes Izby Rolniczej Województwa
Łódzkiego

X Posiedzenie KRIR oraz spotkanie Prezesów Izb Rolniczych z Ministrem Rolnictwa

24 listopada 2021 r. w Parzniewie odbyło się X Posiedzenie Krajowej Rady Izb Rolniczych VI kadencji. Gościem spotkania była Pani Małgorzata Gośniowska-Kola, Dyrektor Generalny KOWR. W trakcie obrad członkowie KRIR przyjęli stanowisko dotyczące wskazania Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi najistotniejszych bieżących problemów w rolnictwie.

Krajowa Rada Izb Rolniczych analizując aktualną sytuację w rolnictwie, wskazała następujące problemy:

- Podjęcie działań w celu intensyfikacji działań dotyczących skutecznego zwalczania ASF na terytorium Polski.
- Wypłata wszelkich zobowiązań za choroby zwalczane z urzędu, w tym za ptasią grypę.
- Wprowadzenie programów wsparcia rodzimej produkcji trzody chlewnej.
- Kompleksowa nowelizacja ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników m.in. w zakresie: nabycia prawa do emerytury rolniczej bez konieczności zdania gospodarstwa rolnego, łączenia KRUS z ZUS do praw emerytalnych.
- Kompleksowa zmiana systemu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.
- Stworzenie Systemu Ochrony Dochodów Rolniczych.
- Opracowanie zmian w systemie funkcjonowania oddłużenia gospodarstw rolnych.
- Zmiana systemu szacowania i wypłat odszkodowań za szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzynę łowną i prawnie chronioną. Ujednoczenie przepisów i wypłat odszkodowań za zwierzęta prawnie chronione.
- Zmiana systemu szacowania i zgłaszania strat kłęsowych w gospodarstwach rolnych.
- Ujęcie przez Rząd RP rolników w Tarczy Antyinflacyjnej.
- Zapewnienie zapisów w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-27 równego traktowania gospodarstw rolnych niezależnie od wielkości (z wyłączeniem cappingu) oraz

a. wprowadzenie takich mechanizmów, działań i ekoschematów, które nie spowodują zmniejszenia krajowej produkcji rolnej i dochodów rolników,

b. dofinansowanie II filara ze środków krajowych do maksymalnej wysokości przewidzianej w przepisach UE,

c. wprowadzenie definicji aktywnego rolnika dla wszystkich gospodarstw niezależnie od wielkości.

- Holding spożywczy.

25 listopada 2021 r. Prezesi Wojewódzkich Izb Rolniczych oraz Zarząd KRIR omówili z Wicepremierem, Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henrykiem Kowalczykiem, najistotniejsze, bieżące problemy w rolnictwie, które zostały uchwalone przez Krajową Radę Izb Rolniczych na X Posiedzeniu.

Dyskusja rozpoczęła się od kwestii zintensyfikowania działań dotyczących skutecznego zwalczania ASF na terytorium Polski. Przedstawiciele samorządu rolniczego zwrócili uwagę na potrzebę wprowadzenia dopłat do macior w celu odbudowy stad trzody chlewnej i zaproponowali dopłatę do lochy w kwocie 1000 zł. Wicepremier odpowiedział, że wprowadzone zostaną zwiększone dopłaty związane z dobrostanem zwierząt.

Kolejną istotną kwestią była zmiana przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w zakresie nabycia prawa do emerytury rolniczej bez konieczności przekazania następcy gospodarstwa rolnego. Szef resortu rolnictwa poinformował, że przygotowywane są założenia do nowelizacji tej ustawy oraz podkreślił, że pozostawienie rolnikom przechodzącym na emeryturę gospodarstwa nie może być czynnikiem hamującym wymianę pokoleniową.

Prezesi Wojewódzkich Izb Rolniczych podnieśli również kwestię ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Wicepremier Henryk Kowalczyk przedstawił koncepcję wykupienia przez KRUS udziałów w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych Pocztywalnym do Poczty Polskiej w celu zapewnienia rolnikom możliwości kompleksowego ubezpieczenia się od wszystkich rodzajów ryzyk.

Przedmiotem dyskusji była ponadto kwestia dochodowości rolniczej i zapewnienia stabilności gospodarstw rolnych oraz ich oddłużenia. Szef resortu stwierdził, że będzie to trudna sprawa, gdyż regulacje prawne w zakresie wprowadzenia gwarancji dochodów muszą być akceptowalne dla Komisji Europejskiej, tak aby nie były uznawane za pomoc de minimis. Natomiast w sprawie oddłużenia gospodarstw Wicepremier poinformował o trwających pracach nad mechanizmami mający-

mi na celu odtworzenie kapitału i umorzenie odsetek. W skład zespołu który nad tym pracuje, zostaną włączeni przedstawiciele samorządu rolniczego, wskazani przez Zarząd KRIR. Samorząd rolniczy już wielokrotnie zgłaszał, że obecny system oddłużeń nie funkcjonuje. Zadłużenie gospodarstw rolnych sięga ok. 33 mld zł, z czego 7% to ma zaległości z płatnościami powyżej 90 dni.

Przedstawiciele samorządu rolniczego poruszyli również kwestię szacowania strat, w tym kontrowersyjnej metodyki określania warunków występowania suszy rolniczej. Szef resortu rolnictwa zapowiedział przeanalizowanie wszelkich aspektów tej sprawy. W najbliższym czasie będą nowe propozycje w tym zakresie, które zostaną przekazane do konsultacji samorządowi rolniczemu.

W kwestii prac na Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, wicepremier poinformował, że uwagi zgłoszone przez Krajową Radę Izb Rolniczych do tego dokumentu zostaną ponownie przeanalizowane. Dodatkowo Wicepremier poprosił o ponowne przeanalizowanie przez samorząd rolniczy zaproponowanych ekoschematów oraz przekazanie uwag.

Zdaniem KRIR należy wprowadzić takie mechanizmy, działania i ekoschematy, które nie spowodują zmniejszenia krajowej produkcji rolnej i dochodów rolników. Krajowa Rada Izb Rolniczych nie zgadza się z tzw. 4% wyłączeniem gruntów jako warunek otrzymania dopłat. Naszym zdaniem KE powinna się z tego wycofać, gdyż ugorowanie ziemi nie wpłynie na poprawę klimatu. Zamiast ugorowania, zaproponowaliśmy uprawę bobowatych, która dodatkowo poprawi strukturę gleby. KRIR zaproponowała także wprowadzenie definicji aktywnego rolnika dla wszystkich gospodarstw niezależnie od wielkości.

Ponadto wicepremier ustosunkował się do kwestii dofinansowania II filara Wspólnej Polityki Rolnej i wysokich cen nawozów. W resorcie trwają prace nad rozwiązaniami umożliwiającymi maksymalne dofinansowanie tego filara. Natomiast wysokie ceny nawozów wynikają z wysokich cen gazu, które mają wpływ na finalną cenę tych środków do produkcji rolniczej.

Immisje sąsiedzkie

Immisje to działania właściciela na swoim gruncie, które zakłócają korzystanie z gruntów sąsiednich. Artykuł 144 k.c. mówi, iż właściciel nieruchomości powinien „powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych”. Pojęciem nieruchomości sąsiedniej najczęściej określa się nieruchomość, która bezpośrednio graniczy z inną, ale także nieruchomość, która znajduje się w obrębie szkodliwego wpływu.

Immisje są dzielone na bezpośrednie i pośrednie.

Te pierwsze dotyczą sytuacji, w których dochodzi do bezpośredniego i zamierzonego naruszenia cudzej własności (na przykład gdy sąsiad odprowadza wodę deszczową na teren, który przylega do jego działki). Immisje bezpośrednie są zawsze zakazane. Stosuje się wobec nich roszczenie negatoryjne, o którym mowa poniżej, bez jakichkolwiek ograniczeń.

Natomiast immisje pośrednie z reguły nie są celowe. Zakłócający zazwyczaj nie ma świadomości, że jego zachowanie jest nadmierne i w związku z tym niezgodne z prawem.

Immisje pośrednie i bezpośrednie dzielą się na materialne i niematerialne. Materialne mają bardziej fizyczny i mierzalny charakter; dotyczą działań, w wyniku których powstają uciążliwe hałasy czy zapachy. Immisje niematerialne obejmują działania, które nie mają fizycznego i trwałego charakteru, mają natomiast negatywny wpływ na psychikę. Najprostszym sposobem rozwiania immisji jest zawarcie porozumienia i wypracowanie wa-

runków współżycia, które satysfakcjonowałyby obydwie strony. Gdy staje się to niemożliwe należy wezwać sąsiada do zaniechania naruszeń i naprawienia szkód pod rygorem skierowania sprawy na drogą sądową. W przypadku sytuacji, które są objęte sankcjami karnymi, można na miejsce wezwać policję. Ostatnim instrumentem jest wystąpienie do sądu z roszczeniem negatoryjnym o zaniechanie naruszeń i przywrócenie stanu zgodnego z prawem. Tego rodzaju spory z reguły nie są łatwe do rozstrzygnięcia i trwają wiele lat. Po stronie poszkodowanego spoczywa bowiem konieczność udowodnienia, że działania podejmowane przez sąsiada rzeczywiście wykraczają ponad przeciętną miarę. Że w ich wyniku nie może w sposób niezakłócony korzystać z własnej nieruchomości. Sposoby na dostarczenie dowodów są różne; dokonanie pomiarów, powołanie biegłego, powołanie świadków, żądanie wizji lokalnej z udziałem sądu.

Należy zauważyć, że prawo nie zabrania każdego działania, które powoduje zakłócenia w korzystaniu z sąsiedniej nieruchomości, a jedynie takie, które wykracza ponad przeciętną miarę – i to zarówno odnośnie społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości, jak i stosunków miejscowych.

To pierwsze kryterium dotyczy zapisów zawartych w planie miejscowym, decyzji o warunkach zabudowy lub w innych decyzjach administracyjnych. Natomiast stosunki miejscowe odnoszą się do konkretnego miejsca i czasu, a zatem inne dotyczą np. obszarów wiejskich, a inne miejskich. W związku z tym dane działanie na jednym terenie może zostać uznane za normalne, a na innym przekroczyć przeciętną miarę. Sprawa staje się łatwiejsza do rozstrzygnięcia, gdy wynika z wykorzystywania nieruchomości niezgodnie z jej przeznaczeniem (np., gdy na

działce przeznaczonej pod zabudowę jednorodzinną powstaje zakład produkcyjny). Gdy ustalimy społeczno-gospodarcze przeznaczenie nieruchomości, powinniśmy brać pod uwagę obydwie nieruchomości, czyli tę, która jest dotknięta immisjami, jak i tę, która zakłócenia emituje. Dozwolone, więc będą takie zakłócenia, które wynikają z normalnej eksploatacji nieruchomości, która je emituje, i nie zakłócają normalnej eksploatacji nieruchomości, która ich doznaje.

Rozstrzygane w oparciu o przepisy dotyczące immisji są także kwestie, co do sposobu urządzenia i korzystania z granicy i znajdujących się na niej rzeczy.

Generalna zasada jest taka, iż właściciele nieruchomości sąsiadujących ze sobą obowiązani są do współdziałania w ustaleniu granicy i utrzymywaniu znaków granicznych. Powinni również wspólnie ponosić koszty rozgraniczenia i utrzymywania znaków granicznych. Powinni się również dzielić na przykład owocami, które rodzi drzewo znajdujące się w granicy. Jest to jedynie domniemanie, a więc jeżeli któryś z sąsiadów twierdzi odmiennie, może wnosić o odmienne uregulowanie zasad korzystania z granicznych urządzeń. Współwłaściciele mogą się również umówić, co do sposobu ich utrzymywania, że każdy z nich samodzielnie korzysta z połowy ogrodzenia i na własny koszt połowę ogrodzenia utrzymuje. Jeżeli w granicy znajduje się mur, płot, miedza, rów lub nawet drzewa lub krzewy, to uważa się, iż ewentualne koszty ich utrzymania powinni ponosić wspólnie i w częściach równych właściciele nieruchomości, w których granicy znajdują się te przedmioty

oprócz problemów związanych z granicą, pojawiają się dosyć często problemy związane z krzewami lub drzewami, które przerastają granicę nieruchomości.

Ogólną zasadą prawa cywilnego jest, iż właściciel gruntu jest również właścicielem znajdujących się na gruncie rzeczy trwale z nim związanych, a więc przykładowo domu, budynków gospodarczych, garażu murowanego (ale nie blaszanego lub kiosku), roślin, krzewów i drzew. Wyjątki szczegółowo określa ustawa. Własność gruntu rozciąga się także na przestrzeń powietrzną znajdującą się nad granicami działki i tę kwestię także reguluje prawo. Może bowiem obciąć i zachować dla siebie korzenie przechodzące z sąsiedniego gruntu. Może podobnie obciąć i zachować dla siebie gałęzie i owoce zwieszające się z sąsiedniego gruntu, jednakże w tym wypadku ma obowiązek wyznaczyć sąsiadowi odpowiedni termin do ich samodzielnego usunięcia. W tym celu sąsiad może wejść na nieruchomość „naruszoną”. Jeżeli drzewa lub inne rośliny przerastają na grunt sąsiedni, ich właściciel sam powinien poprosić o umożliwienie wejścia na sąsiedni grunt, aby je przyciąć lub zebrać owoce. Nie można odmówić właścicielowi tego prawa. Jeżeli spowoduje przez to szkody w nieruchomości sąsiedniej, przykładowo zniszczy trawnik, rabatki, powinien te szkody naprawić na własny koszt. Owoce, które wiszą na drzewie są własnością właściciela drzewa, ale te, które spadły z krzewu lub drzewa stają się własnością właściciela gruntu, na które spadły. Jeżeli spadły na sąsiedni grunt przestają być własnością właściciela gruntu.

REKLAMA

CZĘŚCI DO CIĄGNIKÓW I MASZYN ROLNICZYCH

OLEJE I SMARY
ZOOTECHNIKA
ART. OGRODNICZE
OPONY

"ASPOL"

95-200 Pabianice, Świątniki 61, www.aspol.agro.pl
tel. kom. 600 29 39 62, 600 99 03 89

TU KUPISZ
ORYGINALNE CZĘŚCI URSUS

URSUS

Działania izby rolniczej - listopad 2021

Rada Powiatowa IRWŁ Powiatu Sieradzkiego i Zduńskowolskiego

Część merytoryczna

Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego wydaje na wniosek gmin opinie w sprawie przekształcenia gruntów leśnych na cele nieleśne i gruntów rolnych na cele nierolnicze. Również wydaje opinie na wniosek gmin w sprawie stawki ceny żyta do ustalenia podatku rolnego na 2022 rok. Cena skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2022 rok ogłoszona w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 20 października 2021r. wynosi **61,48 zł za 1dt.**

W dniu 5 listopada 2021r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, Prezes IRWŁ skierował do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych Wiktora Szmulewicza pismo w sprawie podniesienia stawki kar dla rolników za naruszenie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Od początku 2022 roku mają obowiązywać nowe wyższe maksymalne stawki opłaty za naruszenie:

- 2192,40 zł - za stosowanie nawozów niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie Ustawy Prawo wodne lub z planem nawożenia azotem (obecnie 2120,31 zł)
- 3288,61 zł - za przechowywanie nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami Prawa wodnego (obecnie 3180,47 zł)
- 548,10 zł - za prowadzenie dokumentacji realizacji „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” niezgodnie z przepisami Prawa wodnego albo za jej brak (obecnie 530,08 zł)
- 548,10 zł - za brak planu nawożenia azotem (obecnie 530,08 zł).

IRWŁ prosi o interwencję ww. sprawie.

W dniu 5 listopada 2021r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, Prezes IRWŁ Bronisław Węglewski przekazał wnioski do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych Wiktora Szmulewicza podjęte przez Stałą Komisję Problemową ds. Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Ochrony Środowiska IRWŁ.

1. Ponowne podjęcie działań, aby z programu „Pomoc na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu dla producentów świń – „ASF” mógł skorzystać każdy producent trzody chlewnej.

Problemem wielu gospodarstw z województwa łódzkiego zajmujących się chowem trzody chlewnej na terenach ASF będących w strefach czerwonej lub niebieskiej jest nie tylko utrata płynności finansowej gospodarstwa, ale również straty, jakie ponoszą z powodu niskich cen, a pomoc ze strony Państwa w formie uruchomionych programów pomocowych w wielu przypadkach jest bardzo trudne do uzyskania a nawet dla niektórych gospodarstw wręcz nie możliwe.

2. Podjąć działania mające na celu rozwiązanie problemu zaniżania ceny przez zakłady mięsne. Obecnie cena za kilogram żywca wieprzowego w strefie czerwonej jest zaniżana średnio o 1,50 zł w porównaniu do cen rynkowych. Koszty procedury uboju świń oraz utylizacji odpadów z czerwonej strefy to około 30 groszy od kilograma. Wynika z tego, że sytuacja zagrożenia ASF i nałożenia stref na hodowców jest wykorzystywana przez zakłady do osiągnięcia maksymalnych zysków. Natomiast rolnicy w wyniku zaistniałej sytuacji są doprowadzani do bankructwa i rezygnacji z prowadzenia wieloletnich hodowli. Dlatego konieczne jest wprowadzanie przejrzystych i jednolitych przepisów, które będą regulowały zasady hodowli i sprzedaży trzody chlewnej w całym kra-

ju. Przepisów, które dadzą szansę na bezpieczne funkcjonowanie polskiej hodowli.

3. Podjąć działania mające na celu zwolnienie rolników z deklaracji utrzymania hodowli trzody chlewnej ze stref zagrożonych ASF, którzy korzystali z programów inwestycyjnych – pomocowych. Rolnicy, którzy korzystali z różnego rodzaju programów pomocowych ARiMR w podpisanych umowach zadeklarowali hodowlę na określonym poziomie, a będąc w strefach objętych restrykcjami w związku ze zwalczaniem ASF z przyczyn niezależnych od nich musieli ograniczyć hodowlę, co automatycznie spowodowało, że nie wywiążą się z umowy, co skutkowało będzie zwrotem dotacji otrzymanej od ARiMR. Hodowca może nie wykonać zaleceń umowy tylko wtedy, jeżeli ASF wystąpi na terenie jego gospodarstwa. Bycie w strefie nie zwalnia rolnika z dopełnienia zaleceń umowy.

4. Podjąć działania o uruchomienie pomocy dla rolników ze stref ASF w formie Kredytów Preferencyjnych nieoprocentowanych w ARiMR jest trudne do uzyskania, ponieważ nie obejmuje aktualnych zobowiązań rolników – tych terminowo spłacanych, ale tylko i wyłącznie przeterminowane płatności, natomiast w strefie niebieskiej rolnik ma brak wsparcia, czyli nie może skorzystać z oferowanej pomocy.

5. Podjąć działania mające na celu całkowitą likwidację populacji dzików w strefach objętych ograniczeniami z powodu ASF.

6. Podjąć działania mające na celu pilne zniesienie stref z ograniczeniami ASF na terenie całego województwa łódzkiego. Od wystąpienia trzech ognisk w miesiącu czerwcu nie odnotowano żadnego przypadku wystąpienia choroby ASF ani w gospodarstwach hodowlanych jak również wśród populacji dzików.

7. Podjąć działania mające na celu wprowadzenie dopłaty dla hodowców utrzymujących lochy w wysokości 1000 złotych do każdej lochy do 50 szt. w celu rozwoju produkcji w cyklu zamkniętym.

W dniu 22 listopada 2021r. w imieniu Zarządu IRWŁ i na wniosek członków Rady Powiatowej IRWŁ w Pajęcznie zostało przekazane pismo do Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w sprawie wyjaśnienia czy przewidywana jest likwidacja laboratoriów podległych do końca 2020 r. Wojewódzkim Inspektoratom Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Rada Powiatowa IRWŁ Powiatu Rawskiego

W omawianym okresie Zarząd IRWŁ wydał opinie do projektu:

- rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w 2022 roku;
- rozporządzenia MRiRW w sprawie formularza wniosku o płatność w ramach niektórych działań i poddziałań objętych PROW na lata 2014-2020;
- rozporządzenia MRiRW w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej na postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę;
- rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykazu gatunków roślin uprawnych materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany do których przysługuje dopłata z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany;
- rozporządzenia MRiRW w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne;

Posiedzenie Komisji Rewizyjnej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

W dniu 23 listopada 2021r. odbyło się posiedzenie Komisji Rewizyjnej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w siedzibie IRWŁ przy ul. Beskidzkiej 124 w Łodzi. Obradom przewodniczył Pan Eugeniusz Supera – Przewodniczący Komisji. Członkowie Komisji zapoznali się ze sprawozdaniem z dochodów i wydatków IRWŁ- stan na 31.10.2021 r. oraz zapoznali się z informacją dotyczącą proponowanych przeniesień między grupami w planie finansowym na rok 2021.

Posiedzenie Komisji ds. Statutu, Budżetu i Regulaminów Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

W dniu 23 listopada 2021r. odbyło się kolejne posiedzenie Komisji ds. Statutu, Regulaminów i Budżetu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w siedzibie IRWŁ przy ul. Beskidzkiej 124 w Łodzi. Obradom przewodniczył Pan Marian Kacprzak – Przewodniczący Komisji ds. Statutu, Regulaminów i Budżetu IRWŁ. Członkowie Komisji zapoznali się ze sprawozdaniem z dochodów i wydatków IRWŁ- stan na 31.10.2021r. oraz z proponowanymi przeniesieniami między grupami w planie finansowym na rok 2021. Członkowie Komisji również wydali opinię w sprawie przeniesień między grupami w planie finansowym na rok 2021.

Posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ

W miesiącu listopadzie 2021r. odbyło się 10 posiedzeń Rad Powiatowych IRWŁ (w dniu

Rada Powiatowa IRWŁ Powiatu Kutnowskiego

4.11.2021r. powiatu brzezińskiego, w dniu 8.11.2021r. powiatu kutnowskiego, w dniu 10.11.2021 powiatu łęczyckiego, w dniu 15.11.2021r. powiatu pączańskiego, w dniu 16.11.2021 powiatu rawskiego, w dniu 19.11.2021 powiatu bełchatowskiego, w dniu 26.11.2021 powiatu opoczyńskiego i piotrkowskiego, w dniu 30.11.2021r. powiatu wieluńskiego i zdunowskiego). Członkowie omówili: aktualną trudną sytuację w rolnictwie spowodowaną m.in. przez wysokie ceny nawozów i produktów do produkcji rolnej, aktualne wymagania, kryteria i możliwości obrotu zwierzętami we wprowadzonych strefach związanych z ASF. Natomiast przedstawiciele instytucji sektora rolnego przedstawili informacje m.in. na temat:

- zasad bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin,
- wycofania ze sprzedaży substancji czynnych,
- zasad podlegania przez pomocnika rolnika ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- szkód w uprawach rolnych wyrządzonych przez zwierzęta łowną i leśną,
- ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie,

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

W dniu 26 listopada 2021r. w siedzibie Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Bratoszowicach odbyło się uroczyste powołanie członków w skład Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego działającej przy

Łódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Bratoszowicach. Z ramienia IRWŁ do składu Rady zostali powołani: Jacek Ossowicz – Członek Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz Roman Wodzyński – Przewodniczący Rady Powiatowej IRWŁ w Łowiczu.

Targi, konferencje, spotkania,

W dniu 10 listopada 2021 r. w Cedrowicach Parcele z inicjatywy Rady Powiatowej IRWŁ w Łęczycy odbyło się szkolenie dla delegatów i przedstawicieli instytucji okołorolniczych z powiatu łęczyckiego. Podczas szkolenia przedstawiono następujące tematy:

- „Ubezpieczenia w rolnictwie” - prelegent - **Radosław Kozarski - Dyrektor TUW „TUW” w Łęczycy.**
- „Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 - 2027” - prelegent - **Małgorzata Smela - Kierownik Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Łęczycy.**

W dniu 26 listopada 2021r. w Zespole Szkół – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wolborzu odbyło się Forum Rolnicze ziemi piotrkowskiej, którego współorganizatorem była Rada Powiatowa IRWŁ w Piotrkowie Trybunalskim. Forum było poświęcone „Przyszłości hodowli trzody chlewnej”. Podczas Forum omówiono m.in. problemy i zagrożenia hodowców trzody chlewnej związane z ASF.

Inna działalność IRWŁ

- Z inicjatywy Zarządu IRWŁ na stronie IRWŁ publikowana jest lista producentów rolnych z województwa łódzkiego, którzy mogą zaoferować swoje produkty, m.in. kwiaty, warzywa, owoce poprzez dowóz w konkretne miejsce, odbiór osobisty lub wysyłkowo.

- Biura Powiatowe Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego prowadzą nabór rolników na szkolenia dla użytkowników profesjonalnych z zakresu stosowania środków ochrony roślin. Osoby zainteresowane prosimy o kontakt z miejscowym Biurem Powiatowym IRWŁ.

- Bezpłatna publikacja Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego miesięcznik „W NOWEJ ROLI” trafia do rolników, mieszkańców wsi województwa łódzkiego.

- Prawnik Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego udziela bezpłatnie porad prawnych dla rolników.

Wszystkie działania, interwencje podejmowane przez Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz odpowiedzi na wnioski zgłoszone przez IRWŁ oraz informacje na temat sytuacji w rolnictwie są dostępne na stronie internetowej IRWŁ www.izbarolnicza.lodz.pl

Beata Rzewuska

Specjalista ds. organizacji rynków rolnych i szkoleń

Doradca rolno-środowiskowy

Rada Powiatowa IRWŁ Powiatu Tomaszowskiego

Z kabaretem przez życie!

Kóło Gospodyń Wiejskich w Wielkiej Wsi obchodziło w tym roku 85-lecie istnienia. Panie były i są z kulturą za pan brat. Wiele uśmiechu dają i tyle uśmiechu odbierają, razem ze wspaniałą panią Teresą Wójcik. Po prostu, z kabaretem przez życie!

- Moją pierwszą sztuką była „Ucziwa rodzinka”. O rodzinie „nie daj Boże”, o ojcu, matce i synu. Graliśmy tę sztukę pięćdziesiąt lat temu, a wszystkie trzy role pamiętam do dziś.

Podarować komuś uśmiech to wielka sprawa. Wiele uśmiechu można podarować i wiele uśmiechu otrzymać. To daje mi naprawdę dużą satysfakcję. Skarżenie się na życie i choroby? Nie w moim stylu! Dzięki Bogu, mam dużo młodych znajomych – mówi z uśmiechem 87-letnia pani Teresa.

A wszystko to zaczęło się wtedy...

Kóło powstało w 1936 roku. Ze zdjęć uśmiechają się wspaniałe bojowniczkini o rolę kobiet na wsi - a było ich aż 40 - pod przewodnictwem pełnej humoru i zdolności pani Kamili Kościelskiej. Panie organizowały wspaniałe kursy pieczenia, m.in.: bab, makowców, a nawet pączków, a także kurs haftowania u pani Marii Fertlińskiej i kurs robienia przetworów - „Przetwory owocowo-warzywne”. Uczestniczyły w konkursach i wystawach.

na wsi, wiedziały, że jest ciężka i niedoceniana. Niestety przyszła wojna... Kobiety jednak nie zapomniały o tym, by trzymać się razem, uczyć się i pomagać sobie wzajemnie. W 1964 roku dwanaście pań postanowiło

dzie mieli coś innego, chyba nawet bardziej fascynującego... teatr! Panie postanowiły dać ludziom trochę uśmiechu i przy okazji wspaniale się bawiły oraz zarabowały pieniądze na działalność koła. Przewodniczącą koła została pani Barbara Stępnik, nauczycielka szkoły podstawowej. Już zimą 1968 roku, panie przedstawiły swój pierwszy spektakl „Wilk syty i owca cała”, który stał się sławny też w okolicznych wsiach.

- Jeździły od wsi do wsi, były cudownymi aktorkami - wspomina Janina Michalska, członkini koła. - W latach sześćdziesiątych na wsiach nie było telewizorów i seriali, więc mieszkańcy bardzo chętnie przychodzili na przedstawienia.

W latach późniejszych były wystawiane również inne sztuki, m.in.: „Moralność pani Dulskiej” i „Qui pro quo”. Oczywiście reżyserką była pani Barbara Stępnik.

- Nauczyła mnie występować na scenie. Oczywiście umiała powiedzieć tekst odpowiednim głosem i zamasytymi ruchami: „Był sobie słooorń. Wieeeeelki jak słooorń” - prezentuje pani Barbara Włodarczyk, członkini koła.

Nie byłoby tej wyjątkowej historii koła, gdyby nie pani Teresa Wójcik - primadonna twórczości artystycznej Kóło Gospodyń Wiejskich w Wielkiej Wsi.

- Żadna z nas nie wyobraża sobie koła bez pani Teresy. Pani Teresa ma najwięcej energii, mimo swoich 87 lat!. Tryska humorem do tego stopnia, że czasem koleżanki nie mogą przestać się śmiać! - śmieje się Iwo-

Słynna wystawa pani Marii Fertlińskiej pod nazwą „Artystyczne rękodzieła na wsi”, na której były wystawione przepiękne i własnoręczne hafty członkiń koła, została nagrodzona oryginalnymi krosnami. Nagrodę ufundował starosta, w dowód podziękowań za pracę i zaangażowanie. Panie zresztą ogromnie ceniły pracę kobiet

reaktywować Kóło Gospodyń Wiejskich w Wielkiej Wsi i krzycić tradycję i kulturę. Wszystko to bardzo pięknie zostało opisane w kronice koła.

Teatr jest magią...

Kiedyś nie było telewizji, Netflixa i Internetu, ale lu-

na Mamzer, członkini koła. - Jej wspaniałe poczucie humoru przejawia się też w sytuacjach nie bardzo do śmiechu. Kiedy leżała w szpitalu, potrafiła rozbawić do łez całą salę chorych. Pani Teresa jest odpowiedzialna za uśmiech, ale i za całokształt twórczości artystycznej koła. Pisze scenariusze do przedstawień i je reżyseruje. Jest autorką tekstów do piosenek i skeczy, które tworzy z ogromną łatwością. Teksty dosłownie płyną spod jej pióra. Nic dziwnego, że zbiera burzę oklasków i wspaniałe nagrody, między innymi jest laureatką przeglądu piosenek ludowych w Lututowie. Powołaniem pani Teresy jest po prostu kabaret i uśmiech! - zaznacza pani Iwona.

Pani Teresa Wójcik ma genialną pamięć i wspomniane cudowne poczucie humoru. Dzięki niej członkinie koła mogą sobie przypomnieć, jak to jest być ciągle młodą osobą!

Choć czasem smutno, czasem wesoło, lecz razem łatwiej żyje się nam...

„...A teraz wszystko tak się zmieniło, traktory warczą, telewizor gra. Można powiedzieć, że żyć jest miło, lecz wciąż każdemu czegoś jest brak. Już tyle lat trwa nasze koło, idziemy razem już wiele lat. Choć czasem smutno, czasem wesoło, lecz razem łatwiej żyje się nam...”

Teresa Wójcik

fantową, a zarobione pieniądze i datki przekazywały na budowę Centrum Zdrowia Dziecka. Pomagały również wiejskim dzieciom w wyjedzie do sanatorium w Rabce. W 1982 roku uzbierały całkiem nie małą kwotę – 3750 zł.

Dzisiaj członkiń jest już pięćdziesiąt, więc działanie, pod przewodnictwem przewodniczącej Koła Gospodyń Wiejskich w Wielkiej Wsi pani Jadwigi Pokorskiej,

Co jest teraz najważniejsze?

- *Chciałabym zaangażować w pracę dla wsi właśnie młode pokolenie – mówi pani Jadwiga Pokorska, przewodnicząca koła. To właśnie młodzi powinni przekazywać dalej zwyczaje i piękne przyśpiewki. A my już razem, z odwieczną prawdą o wspólnocie gospodyń, będziemy robić swoje.*

Sylwia Skulimowska

Panie z Koła Gospodyń Wiejskich z Wielkiej Wsi dokładnie pamiętają wspaniałą pracę członkiń przed II wojną światową i po 1964 roku. Kronika podaje, że oprócz teatru, panie organizowały bardzo popularne „odczyty z lekarzem, prawnikiem i odczyty hodowlane”.

Kilka lat później, w czasie zabaw, stworzyły loterię

idzie z ogromną mocą! Są chyba największym kołem w okolicy zrzeszającym kobiety. Uwielbiają gotować dla innych, ale też trochę dla siebie, ponieważ uczestniczą w wielu konkursach kulinarnych i zdobywają nagrody, np. „Polska od kuchni” w Uniejowie, czy „Wielkanocna Baba z Łódzkiego” i „Chleb Ziemi Łódzkiej”. Ich popisową

Wawelskie

Ciasto: 2 szklanki mąki, ½ szklanki cukru pudru, 300 g margaryny lub masła, 4 jajka, 4 łyżki mleka, 5 łyżek cukru, 2 łyżeczki proszku do pieczenia, dżem z czarnej porzeczki (słoiczek), bakalie

Krem: ½ litra mleka, cukier waniliowy, 2 łyżki cukru, 2,5 łyżki mąki pszennej, 2,5 łyżki mąki ziemniaczanej, ¾ kostki masła

Masło, cukier puder i żółtka utrzeć, dodać mąkę z proszkiem do pieczenia i mleko. Ciasto podzielić na 2 części. Obie części wyłożyć do blaszek na papier do pieczenia i posmarować dżemem. Piec przez 15 minut w 180 °C. Następnie przygotować dwie miski i do każdej wbić po 2 białka i 2,5 łyżki cukru. Dobrze ubić masę i posmarować każdy z blatów, a następnie posypać bakaliami. Piec następnie 10 min.

Przygotowanie kremu: Z 1 litra mleka odlać ½ szklanki i dodać do niej mąkę, cukier i cukier waniliowy. Pozostałe mleko zagotować, wlać mieszanę i ugotować budyń. Masło utrzeć i dodawać wystudzony budyń. Następnie przełożyć blaty kremem.

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia!

Koło Gospodyń Wiejskich w Wielkiej Wsi

Sypnęło złotem

Plonowanie kukurydzy w doświadczeniach PDO

Rynek kukurydzy jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się rynków rolniczych. Wpływ na to ma wszechstronność zastosowania kukurydzy. Uprawiane obecnie odmiany mieszańcowe są przystosowane do wzrostu w panujących warunkach centralnej Polski, dzięki wykorzy-

staniu poprawnych metod agrotechnicznych, takich jak np. siew w optymalnym terminie, uzależnionym od warunków termicznych. Według danych GUS powierzchnia kukurydzy na ziarno wynosi prawie 1 mln ha, co oznacza wzrost o ponad 60 proc. w stosunku do 2020 r.

miany kukurydzy, przydatne do uprawy na ziarno, na kisonkę lub na oba kierunki użytkowania.

W Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Sulejowie w roku 2021 w doświadczeniach Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) badano odmiany mieszańcowe kukurydzy użytkowanej na ziarno w trzech grupach wczesności: wczesne, średniowczesne i średniopóźne.

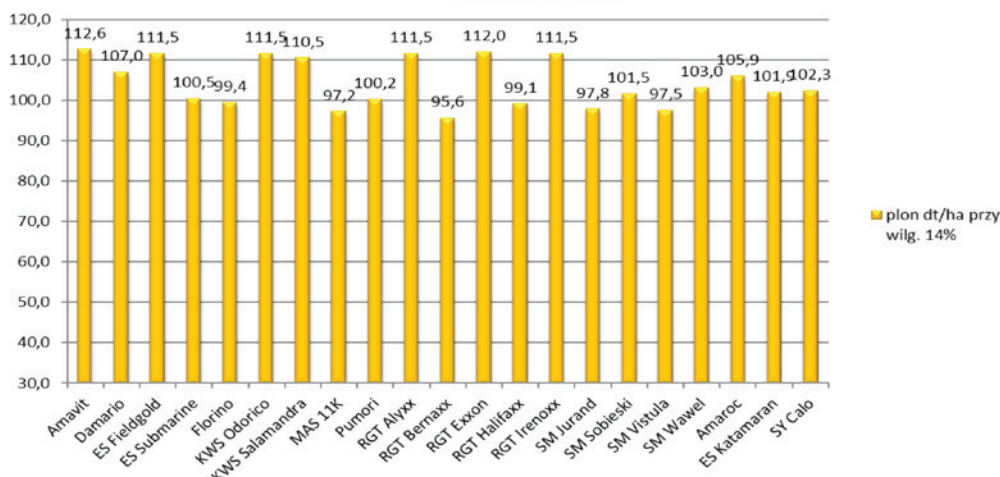
Przy wyborze odmiany przeznaczonej na ziarno powinniśmy kierować się nie tylko odpowiednią wczesnością, wysokością i stabilnością plonowania, ale także odpornością na patogeny, suszę oraz wyleganie.

W bieżącym sezonie wegetacyjnym najlepiej plonowały odmiany wczesne. Potencjał plonowania odmian późnych nie został wykorzystany za sprawą warunków pogodowych, które opóźniły wegetację roślin.

W doświadczeniach na ziarno analizie poddano 18 odmian z grupy wczesnej, 16 odmian z grupy średniowczesnej oraz 5 odmian średniopóźnych. Wyróżniającymi się odmianami wczesnymi były Amavit, ES Fieldgold, KWS Odorico, RGT Alyxx, RGT Exxon i RGT Irenox (wykres 1). W tej grupie wczesności wilgotność ziarna w trakcie omłotu oscylowała w granicach 30,2 %.

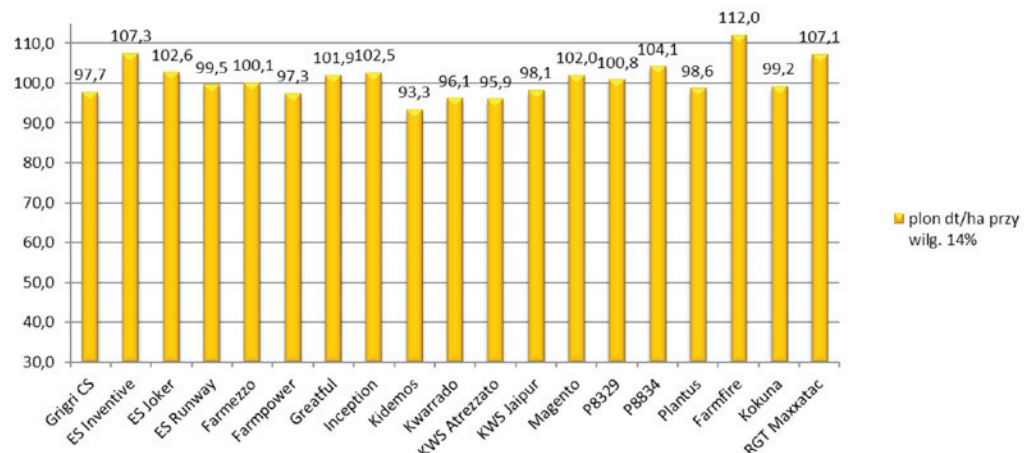
W grupie odmian średniowczesnych dobrze plonującymi odmianami były odmiany: ES Inventive, ES Joker, Magento oraz P8834. Najwyższy plon uzyskała

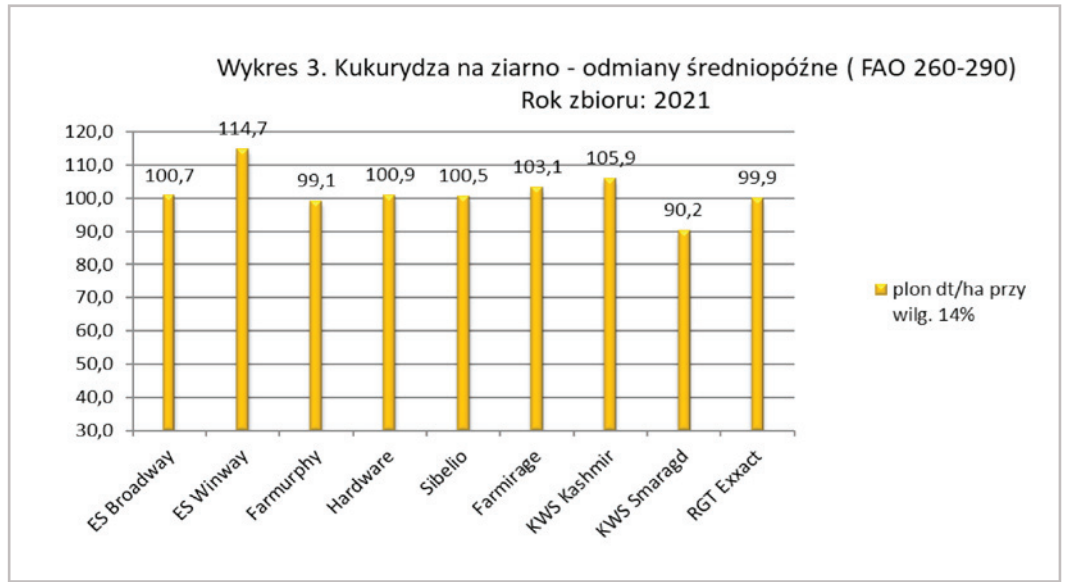
Wykres 1. Kukurydza na ziarno - odmiany wczesne (FAO do 230)
Rok zbioru: 2021

Jednym z warunków decydujących o opłacalności uprawy kukurydzy jest właściwy dobór odmiany. Do Krajowego Rejestru w roku 2021 wpisano 33 nowe od-

Wykres 2. Kukurydza na ziarno - odmiany średniowczesne (FAO 240-250)
Rok zbioru: 2021

odmiana Farmfire (wykres 2). Wilgotność ziarna podczas zbioru wynosiła średnio 29,7 %.

W grupie średniopóźnej najlepiej plonowała odmiana ES Winway (wykres 3). Odmiany średniopóźne cechowały się wilgotnością 33,2 %.

Plonowanie kukurydzy było zróżnicowane i zależało między innymi od odmiany, grupy użytkowania, warunków pogodowych i glebowych.

Prezentowane wyniki będą analizowane przez Wojewódzki Zespół PDO, na przełomie stycznia i lutego zostanie podjęta decyzja o aktualizacji Listy Odmian Zalecanych do uprawy na terenie województwa łódzkiego na rok 2022 rok. Lista zostanie opublikowana m.in. na stronie www.sulejow.coboru.gov.pl

Zadaniem LOZ jest ułatwienie rolnikom wyboru odmiany najbardziej dostosowanej do lokalnych warunków gospodarowania.

Dzięki współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego i Izłą Rolniczą Województwa Łódzkiego w zakresie realizacji programu PDO użytkownicy odmian mają dostęp do bezpłatnej, wiarygodnej i obiektywnej informacji o odmianach.

Nina Stańczyk
COBORU Stacja Doświadczalna
Oceny Odmian w Sulejowie
www.sulejow.coboru.gov.pl

„Jakże piękne i wzruszające są kolędy, które tradycja wszystkich narodów oplotła wokół Bożego Narodzenia! Ileż w nich głębokich myśli, a nade wszystko, jak wiele czulej radości skierowanej do tego Bożego Dzieciątka, które w Świętą Noc przyszło na świat!”

św. Jan Paweł II

**Tajemnica Bożego Narodzenia
niech wzbogaci łaską, napęlni pokojem i radością.
Radosnych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia
Wszelkiej pomyślności w nowym 2022 roku.**

**życzy Dyrektor SDOO w Sulejowie
Przemysław Majchrowski**

Cicha noc, święta noc...

Obraz, wyk. Jerzy Kacprowski

Fot. A. Białkowski

Wigilia Bożego Narodzenia to czas wyjątkowy i szczególny. Pełen magii i tajemnicy. Przygotowujemy listy świątecznych prezentów, wybieramy choinkę i kolorowe ozdoby, dekorujemy nasze domy, ogrody. Dziś nie wyobrażamy sobie bez tego świąt. Przyjrzyjmy się tradycji i zwyczajom dawanych polskich świąt Bożego Narodzenia.

Podłaźniczka i choinka

Ważnym elementem świątecznego wystroju była zielona gałązka przyniesiona wcześniej rano z lasu w dzień Wigilii. Były to najczęściej gałązki świerkowe, sosnowe lub jodłowe. Nazywane „podłaźniczkami” lub „bożymi drzewkami”. Przywieszane do sufitu i bogato zdobione. Ozdoby zawieszane na tych gałęziach, tak zwane „światy”, wykonywano z opłatka. Były to kuliste przestrzenne kompozycje. Nazwa odnosi się prawdopodobnie do kuli ziemskiej i ma przypominać, że Nowonarodzone Dzieciątko jest królem całego świata. Zielone gałązki zdobiły nie tylko wnętrza izb, przybijano je także do płotów, furtek, drzwi, obór. Miały zapewnić zdrowie i ochronę domownikom, ale i zwierzętom gospodarskim.

Wycinanka łowicka, wyk. Maria Ciechańska

Fot. A. Białkowski

Zwyczaj ubierania choinki narodził się w XIX wieku w Niemczech. Pierwsze choinki pojawiły się w domach polskich protestantów na Pomorzu, Warmii i Mazurach oraz w Wielkopolsce. Kolorowe dekoracje choinkowe

oprócz swej funkcji estetycznej spełniały też funkcję wykładni symboli chrześcijańskich. Szczyt choinki dekorowano gwiazdą na pamiątkę tej betlejemskiej. Papierowe łańcuchy, które oplatały drzewko, miały podwójne znaczenie symboliczne - odnosiły się do grzechu, jak i do więzi rodzinnych. Zawieszane na gałązkach jabłka symbolizowały grzech. Świeczki odnosiły się do Chrystusa. Jedynym reliktem pogańskich wierzeń wśród choinkowych dekoracji były orzechy owijane w złotka lub sreberka. Miały zapewnić zdrowie i siłę.

Wigilia

Słowo „wigilia” ma swoje źródło w łacińskim czasowniku „vigilare” oznaczającym oczekiwanie, wartę, czuwanie. Noc wigilijna, najdłuższa w roku, od wieków uważana była za czas wielkiego przełomu i zmiany. Według słowiańskiego kalendarza to moment zimowego przesilenia słońca i początek nowego cyklu wegetacyjnego, zwycięstwa światła nad mrokiem. Takim zwycięstwem były też narodziny Chrystusa. Nie dziwi więc, że Wigilia była dniem, w którym prostym domowym czynnościom nadawano magiczne znaczenie, a wróżby wigilijne były powszechną tradycją na polskich wsiach. Dotyczyły urodzaju, pogody, zamążpójścia, zdrowia.

Dzień wigilijny starano zacząć wcześniej i umyć się w rzece, co miało gwarantować urodę i zdrowie. Było to także symboliczne zmycie grzechów. Kolejnym zabiegiem magicznym praktykowanym w województwie łódzkim jeszcze w końcu XIX wieku było dzielenie się

Ozdoba choinkowa, wyk. Elżbieta Świderek

Fot. A. Białkowski

po wieczerzy jabłkiem. Ten gest miał chronić domowników przed bólami gardła. Powszechna była też wiara, że „jaka Wigilia taki cały przyszedł rok”, toteż unikano w tym dniu kłótni i sprzeczek oraz zaciągania jakichkolwiek pożyczek czy długów. Tradycją na wsi było także „budzenie” pszczół w ulach. Gospodarz przed pasterką delikatnie uderzał w ule, żeby powiadomić pszczoły o Narodzinach Jezusa. Na pasterkę zabierano groch, którym po powrocie karmiono kury, by niosły dużo jaj.

Kolację wigilijną rozpoczynało pojawienie się na niebie pierwszej gwiazdki, co nawiązywać miało do Gwiazdy Betlejemskiej, która była symbolem narodzin Jezusa. Wzruszającym i ważnym momentem wigilii było i nadal jest dzielenie się opłatkiem i składanie życzeń. Opłatek podawano także zwierzętom po wigilijnej kolacji, wierząc, że to uchroni je przed chorobami czy urokami. Opłatki te były kolorowe, a ich barwa zależała od regionu Polski. W Łowickim na ten przykład dawano różowe opłatki przeznaczone tylko dla bydła.

„Dam ja Ci słodkiego, Jezu, cukierku, rodzyneków, migdałów, co mam w pudełku. Lulajże, Jezuniu.” (wyjętek z kolędy „Lulajże Jezuniu”)

Potrawy wigilijne zależały od regionu, ale także od zamożności gospodarzy. Wieczera wigilijna była postna. Na wsiach bardzo skromna. Przestrzegano, aby potrawy były darami lasu, pól, sadu i wody. Ich liczba była różna. Mogło być 12 - jak dwunastu apostołów, 9 (chóry anielskie), 7 (dni tygodnia). Na szlacheckich stołach można było odnaleźć bardziej wyszukane dania jak zupa migdałowa, karp w sosie piernikowym, bakalie, cytrusy.

Na ziemi łódzkiej, na stołach pojawiały się najczęściej zupy, np. tzw. *kapuśnica* (zupa z kiszzonej kapusty, buraków i grzybów) i polewka z siemienia lnianego. Poza tym kluski żytnie zwane „kluskami”, które jadło się ze *śliwczanką*, czyli zupą z suszonych śliwek. Śledzie smażone i marynowane, groch z kapustą, pierogi z kapustą lub serem. Podawano także gotowane *betki* (grzyby) ze *śmietaną*. Obowiązkową potrawą były słodkie *makielki*, czyli masa makowa z miodem i orzechami najczęściej z kluskami (tzw. skaplerzami) lub bułką, oraz kompot z suszonych owoców. Deserem wigilijnym były natomiast smażone pączki.

Często, niezależnie od regionu, na wigilijnych stołach pojawiał się barszcz, zupa grzybowa, dania z kapu-

stą, makiem i miodem. W tych tradycyjnych potrawach również możemy doszukiwać się pogańskich wierzeń. Na przykład mak, dzięki swoim właściwościom halucynogennym umożliwiać miał podczas wieczerzy wigilijnej kontakt ze zmarłymi duszami.

Powszechnie wierzono, że by zapewnić sobie zdrowie na nadchodzący rok, należało spróbować wszystkich potraw wigilijnych. Kolejnym przesądem, który starano się respektować, była parzysta liczba domowników przy stole wigilijnym. Nieparzysta zwiastowała śmierć.

Tradycja wigilijną jest również kładzenie pod obrus sianka. To pozostałość wcześniejszych zwyczajów mających zapewnić całoroczny urodzaj. W kącie izby (lub we wszystkich czterech) stawiano snopek zboża, a w niektórych regionach rozpościerano słomę na całej podłodze. Z czasem obecność sianka zaczęto łączyć z narodzinami Jezusa w stajence. Z siankiem wiąże się też wigilijna wróżba panieńska, podczas której panny wyciągały źdźbła i po jego kolorze „odczytywały” swoją przyszłość. Zielony kolor źdźbła był zapowiedzią szybkiego zamążpójścia.

Pozostawienie pustego miejsca przy stole to kolejny ciekawy zwyczaj polskiej wigilii. Nawiązuje do słowiańskich wierzeń, w których puste miejsce i dodatkowe nakrycie stołu miało przypominać o zmarłych członkach rodziny, którzy w tym magicznym czasie mogli nawiedzić bliskich. Szczególniej, patriotycznej symboliki nabrał ów zwyczaj w czasach zaborów. Puste krzesło było znakiem nieobecności zesłanych na Sybir, więzionych przez zaborców. Dzisiaj zostawiamy puste miejsce dla niespodziewanego gościa, którego zwyczaj nakazuje ugościć w ten szczególny wieczór.

Kolędowanie

Nie sposób wyobrazić sobie świąt Bożego Narodzenia bez śpiewania kolęd. Tradycja kolędowania w Polsce jest bardzo stara, sięga czasów średniowiecza. Najstarszą znaną kolędą, napisaną po polsku, a nietłumaczoną z łaciny, jest „*Przybieżeli do Betlejem pasterze*”. Autorem słów był Jan Żabczyk, który opracował zbiór polskich kolęd w 1630 roku.

W latach 40-tych XIX wieku ks. Michał Mioduszewski opracował zbiór *Pastorałki i Kolędy z melodyjami, czyli piosenki wesołe ludu w czasie świąt Bożego Narodzenia po domach śpiewane*. Zawarte w nim pieśni religijne po-

Rzeźba, wyk. Józef Stańczyk Fot. A. Białkowski

chodziły z całego kraju. Dzięki pracy ks. Mioduszewskiego znajomość kolęd stała się powszechna i przetrwała do naszych czasów. Słowo „kolęda” oznacza upominek noworoczny jak i zwyczaj odwiedzania domów z dobrymi życzeniami tuż po wieczerzy wigilijnej. Dopiero na przełomie XVIII i XIX w. pieśni religijne mówiące o Narodzinach Jezusa zostały nazwane kolędami.

W zależności od regionu orszak kolędników składał się z różnych postaci. W Wielkopolsce domy odwiedzali „gwiazdorzy” i stary Józef. Na Śląsku pastuszkowie ubrani na biało oraz Józef z Dzieciątkiem. Na Pomorzu domy odwiedzali gwiazdorzy w towarzystwie baby, dziada, diabła, bociana i niedźwiedzia. W pozostałych regionach kraju kolędnicy odwiedzali domy dopiero 26 grudnia w dniu św. Szczepana. Domownicy czekali na odwiedzin kolędników, bo była to dobra wróżba i zapowiedź spokojnego, przyszłego roku.

Katarzyna Bednarek - Pawlak

Paweł Zybala

Muzeum Regionalne w Brzezinach

Bibliografia

- Lechowa I., *Zwyczaje i wierzenia łowickie, Zwyczaje i obrzędy ziemi łódzkiej*, Łódź 1967 (odb. Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi)
- Ogrodowska B., *Święta polskie. Tradycja i obyczaj*, Wydawnictwo Alfa, Warszawa, 2000
- *Polskie kolędy ludowe, Antologia*, oprac., J. Bartmiński, Universitas, Kraków 2002
- *Obyczaje w Polsce. Od średniowiecza do czasów współczesnych*, pod red. A. Chwalby, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006

Muzeum Regionalne w Brzezinach

95-060 Brzeziny

ul. Piłsudskiego 49

tel. 46 874-33-82

muzeum@brzeziny.pl

www.muzeumbreziny.pl

Tradycyjna ozdoba choinkowa, wyk. Alicja Matczak

Fot. A. Białkowski

UBEZPIECZENIA OBOWIĄZKOWE DLA ROLNIKÓW

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” przypomina o konieczności zawarcia obowiązkowych ubezpieczeń: odpowiedzialności cywilnej rolników oraz budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego.

Zasady zawierania powyżej wskazanych umów ubezpieczenia określa Ustawa z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i dotyczą one posiadaczy gospodarstwa rolnego o powierzchni użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych jako użytki rolne gruntów pod zabudowaniami, przekraczającego łącznie powierzchnię 1,0 ha, jeżeli podlega on w całości lub części opodatkowaniu podatkiem rolnym lub jeżeli w gospodarstwie rolnym jest prowadzona działalność stanowiąca dział specjalny produkcji rolnej.

Pierwszym z wymienionych wyżej ubezpieczeń jest ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego, zwane „ubezpieczeniem OC rolników”. Z ubezpieczenia OC rolników przysługuje odszkodowanie, jeżeli rolnik, osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z posiadaniem przez rolnika tego gospodarstwa rolnego szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Maksymalna kwota odszkodowania, jakie potencjalnie może wypłacić zakład ubezpieczeń za szkody spowodowane z tytułu OC rolnika jest określona usta-

wą i wynosi: równowartość 5 210 000 euro, w przypadku szkód na osobie, i 1 050 000 euro w przypadku szkód w mieniu. Obowiązek zawarcia takiej umowy powstaje z dniem objęcia w posiadanie gospodarstwa rolnego.

Drugim obowiązkowym ubezpieczeniem jest ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych, zwane dalej „ubezpieczeniem budynków rolniczych”. Ubezpieczeniu temu podlegają wszystkie budynki, o powierzchni powyżej 20 m², z wyłączeniem budynków, których stan techniczny osiągnął 100% normy zużycia, budynków przeznaczonych do rozbiórki, namiotów i tuneli foliowych. Zakład ubezpieczeń wspólnie z rolnikiem ustala wartość budynku do ubezpieczenia – w wartości nowej lub rzeczywistej, tj. z uwzględnieniem stopnia zużycia.

W ramach ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych, budynki są ubezpieczone od skutków zdarzeń wyszczególnionych i zdefiniowanych w ustawie, tj. ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny i upadku statku powietrznego. Obowiązek zawarcia takiej umowy ubezpieczenia powstaje z dniem pokrycia budynku dachem.

Umowa ubezpieczenia z tytułu OC rolnika oraz budynków rolniczych jest zawierana na okres 12 miesięcy. Jeżeli najpóźniej na jeden dzień przed końcem okresu ubezpieczenia rolnik nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu oraz gdy składka została opłacona w całości, a posiadanie gospodarstwa rolnego nie przeszło na inną osobę, zostaje zawarta następna umowa

ubezpieczenia na kolejne 12 miesięcy. Warto podkreślić, że dla rolników, którzy nie realizują obowiązku ubezpieczenia, ustawodawca przewidział stosowne kary.

Z uwagi na fakt, że dla obowiązkowych ubezpieczeń budynków rolniczych ustawodawca nie uwzględnił wszystkich zagrożeń, jakie mogą wystąpić, TUW „TUW” chcąc zapewnić jak najpełniejszą ochronę oferuje Pakiet „Super Rolnik 2021”, w którym można rozszerzyć zakres ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego o szkody powstałe na skutek dewastacji, dymu i sadzy, fali ponaddźwiękowej, katastrofy budowlanej, przebiecia, silnego wiatru, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i masztów, zalania i zapadania się ziemi, a budynków mieszkalnych nawet i w szerszym zakresie – w wariantcie „wszystkie ryzyka”. Ponadto, w Pakiecie „Super Rolnik 2021”, TUW „TUW” oferuje możliwość rozszerzenia ochrony o ubezpieczenie OC w życiu prywatnym, które obejmuje zdarzenia objęte odpowiedzialnością rolnika a niezwiązane z posiadaniem gospodarstwa rolnego

W ramach Pakietu „Super Rolnik 2021” można także dodatkowo ubezpieczyć m.in.:

- budowle, w tym m.in. silosy, podjazdy, płyty obornikowe i hale brezentowe, a także obiekty małej architektury.
- mienie: ziemiopłody, zwierzęta gospodarskie, sprzęt rolniczy, materiały i zapasy gospodarstwa rolnego oraz ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe budynków,
- szyby i przedmioty szklane od stłuczenia oraz instalacje odnawialnych źródeł energii (instalacje fotowoltaiczne, solarne, wiatraki, pompy ciepła itp.)
- następstwa nieszczęśliwych wypadków,
- sprzęt rolniczy: kombajny zbożowe, maszyny rolnicze samojezdne, pozostały sprzęt rolniczy oraz ciągniki i przyczepy rolnicze - od wszystkich zdarzeń, w tym także i od ryzyka kradzieży (Agrocasco)

W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia w Pakiecie „Super Rolnik 2021” rolnikowi przysługuje zniżka specjalna za kompleksowe ubezpieczenie posiadanego mienia, której wysokość może wynieść nawet 20%. Ponadto, przy zawieraniu umowy ubezpieczenia w Pakiecie „Super Rolnik 2021” Ubezpieczony otrzyma kupon zniżkowy, uprawniający do zwolnienia z opłaty składki członkowskiej w przypadku zawarcia w Towarzystwie umów ubezpieczenia: OC p.p.m., Autocasco jak również upraw rolnych i zwierząt gospodarskich z dopłatami do składki z budżetu państwa.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zaprasza do swoich jednostek terenowych i agentów na terenie całego kraju. Więcej informacji znajdują Państwo na stronie internetowej TUW „TUW”: www.tuw.pl

Zapraszamy do naszego Biura i Oddziałów.

**TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH**
T U W

**Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”
Biuro Regionalne w Łodzi
ul. Swojska 4, 91-342 Łódź
tel. 42 640-69-80
e-mail: lodz@tuw.pl
www.tuw.pl**

Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie 02-793 Warszawa, ul. Raabego 13

**TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH**
T U W

**Zdrowych i radosnych Świąt Bożego Narodzenia,
które kryją w sobie spokój, wzajemność i ciepło ludzkich serc,
a w nadchodzącym Nowym Roku samych szczęśliwych zdarzeń**

życzy
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”

 www.tuw.pl

Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie 02-793, ul. Raabego 13.

ŚWIEŻE I ZDROWE BO ZE ZJAZDOWEJ

Czy warto jeść ryby?

Ryby charakteryzują się wysoką wartością żywieniową i odgrywają ważną rolę w naszej diecie. Trzeba jednak pamiętać, że nie wszystkie gatunki są tak samo zasobne w składniki odżywcze i godne polecenia. Niektóre mogą zawierać zanieczyszczenia i inne niebezpieczne substancje. Dlatego warto wiedzieć, które ryby kupować, a których lepiej unikać.

Według zaleceń żywieniowych powinniśmy spożywać 2 porcje (ok. 300 g) ryb w tygodniu. Są one, w szczególności te tłuste, źródłem niezbędnych w naszej diecie nienasyconych kwasów tłuszczowych, wspomagających pracę serca i układu krwionośnego, działających przeciwzakrzepowo oraz obniżających poziom cholesterolu we krwi. Mięso ryb jest zasobne również w bardzo dobrej jakości białko, witaminy oraz mikroelementy.

Z drugiej jednak strony postępujące zanieczyszczenie środowiska naturalnego negatywnie odbija się na jakości ryb, przez co w ich mięsie mogą być obecne metale ciężkie, dioksyny, PCB – bifenyle, czyli związki na bazie chloru wykorzystywane w przemyśle lub syntetyczne pestycydy, znajdujące się w wodach. Nic dziwnego, że doniesienia o szkodliwych substancjach zawartych w rybach budzą niepokój u niejednego z nas i rodzą wątpliwości, czy warto je w ogóle jeść. Poniżej postaramy się odpowiedzieć na to pytanie oraz wskazać, jakie ryby wybierać i gdzie je kupować, by sobie nie zaszkodzić.

Wartość żywieniowa ryb

Ryby i przetwory rybne są bardzo istotnym elementem w żywieniu człowieka, ponieważ stanowią dobre źródło cennych składników odżywczych. Mięso ryb zawiera wysokowartościowe i łatwo przyswajalne białko, charakteryzuje się wysoką zawartością nienasyconych kwasów tłuszczowych, w szczególności kwasów tłuszczowych omega-3, zalecanych m.in. w pierwotnej i wtórnej profilaktyce niedokrwiennej choroby serca. Wśród wielu innych ważnych składników odżywczych, których źródłem jest mięso ryb, należy podkreślić wysoką zawartość jodu oraz witaminy D w gatunkach ryb morskich. Dodatkowo ryby są zasobne w pierwiastki śladowe, takie jak cynk i selen. Składniki te wspomagają nie tylko pracę układu krwionośnego, ale także pokarmowego, tarczycy oraz pozytywnie wpływają na płodność.

Te gatunki lepiej omijać

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przestrzega przed zbyt częstym spożywaniem ryb o wysokim ryzyku zanieczyszczenia czyli rekina, miecznika, marlina czy tuńczyka. Dodatkowo należy unikać regularnej konsumpcji pangii i tilapii. Są to chude ryby słodkowodne, które charakteryzują się niewielką zawartością białka i znikomymi ilościami kwasów tłuszczowych omega-3 oraz witamin. Ryb tych zdecydowanie lepiej unikać. Do naszego kraju trafiają głównie pangii z wietnamskich

hodowli i tilapie z Chin, które budzą dość poważne zastrzeżenia dotyczące jakości ich mięsa (duże zagęszczenie ryb w zanieczyszczonych akwenach).

Niestety, tłuste mięso ryb może być równocześnie źródłem dioksyn i związków chloroorganicznych, takich jak polichlorowane bifenyle (PCB). Polichlorowane bifenyle były niegdyś wykorzystywane na masową skalę w przemyśle i wycieki są ich głównym źródłem w środowisku. W mięsie ryb mogą być obecne zarówno metale ciężkie, jak i substancje organiczne

Najczęstszymi objawami zatrucia tymi substancjami są uszkodzenia skóry i oczu, a także osłabienie odpowiedzi immunologicznej organizmu. Kolejnym częstym zanieczyszczeniem ryb jest rtęć i jej najbardziej toksyczna postać – metylortęć. Ostre zatrucia rtęcią objawiają się bólami głowy, drżeniem mięśni, wzmożoną pobudliwością, problemami z polykaniem, niewyraźną mową, drgawkami, a nawet śpiączką.

Inny rodzaj zagrożeń wiąże się z obecnością związków, które w sposób naturalny występują w mięsie ryb, lecz mogą wywoływać niekorzystne reakcje organizmu. Przykładem są estry wosków występujące w rybie maślanej, które mogą powodować zaburzenia pokarmowe.

Jakie ryby wybierać?

Ryby ze względu na pochodzenie można podzielić na morskie i słodkowodne. Ryby morskie są bardziej tłuste, a co za tym idzie bogatsze w cenne kwasy tłuszczowe omega-3. Tłuste ryby słodkowodne także je zawierają, jednak w mniejszych ilościach. Z tego względu powinniśmy wybierać głównie ryby morskie – makrele, łososie, sardynki, szprotki czy śledzie. Z ryb słodkowodnych warto spożywać

pstrąga lub szczupaka, które charakteryzują się wysoką zawartością białka.

Zawartość kwasów tłuszczowych nienasyconych zależy również od sposobu przetworzenia mięsa ryby. Usunięcie części wody w procesie solenia (śledź) lub wędzenia (makrela) zwiększa koncentrację tłuszczu, w tym nienasyconych kwasów tłuszczowych. Jednak w procesie konserwowania, np. tuńczyka w oleju w puszcze, następują znaczne straty tych cennych składników odżywczych.

Gdzie kupować ryby?

Ryby najlepiej kupować od zaufanych i sprawdzonych dostawców w specjalistycznych sklepach rybnych i na targach. Jednak, jeśli nie mamy takiej możliwości i jesteśmy zmuszeni kupić rybę w innym sklepie, należy poprosić sprzedawcę o możliwość sprawdzenia ryby przed zakupem.

Jak rozpoznać świeżą rybę? Na co zwrócić uwagę, żeby kupić rybę najwyższej jakości? Przede wszystkim należy ją obejrzeć, powąchać i dotknąć. Świeża ryba jest praktycznie bezwonna, a jej mięso przy dotknięciu powinno być sprężyste. Dodatkowo o świeżości ryby będzie przesądzał wygląd jej oczu i skrzel. Oczy powinny być szkliste i błyszczące, a skrzel czerwone.

Podczas zakupów warto też zwracać uwagę na oznaczenia umieszczone na etykietach. Wybór produktów z niebieskim znakiem MSC na opakowaniu (certyfikatem zrównoważonego rybołówstwa) daje nam gwarancję, że ryby pochodzą tylko z legalnych i pewnych źródeł, oraz przyczynia się do zachowania czystości mórz i oceanów.

Źródło: www.akademiadobregosmaku.sggw.pl

Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia wszystkim naszym Klientom i Przyjaciołom, a także Czytelnikom miesięcznika „W nowej roli” życzymy by był to magiczny czas spotkań w gronie rodziny i przyjaciół z miłością, nadzieją i wiarą. Życzymy Państwu również wszelkiej pomyślności i spełnienia marzeń w 2022!

Zarząd i Pracownicy Łódzkiego Rynku Hurtowego „Zjazdowa” S.A.

Łódzki Rynek Hurtowy Zjazdowa S.A.

ul. Budy 4 91-610 Łódź tel.: 42 650 87 02 marketing@zjazdowa.com.pl

Ogólnopolski kwartalnik „mojaWież” powstaje z myślą o mieszkańcach obszarów wiejskich oraz działających tam organizacjach. Tworzony jest konsekwentnie i spójnie z hasłem przewodnim „dla Was, o Was, z Wami”. Prezentuje relacje z wydarzeń, sylwetki ciekawych postaci, a także inspirowane przepisami, poradami i rękodziełem.

Radosnych i spokojnych, pełnych ciepła i nadziei Świąt Bożego Narodzenia, wszelkiej pomysłowości, osiągnięcia sukcesów, cierpliwości i wytrwałości w realizacji planów oraz dalszej owocnej współpracy w nadchodzącym Nowym Roku

życzy Zarząd Spółki Rabat Rolniczy
wraz ze współpracownikami
(wydawca kwartalnika „mojaWież”)

Zadzwoń do nas na bezpłatny numer
800 007 444 i wybierz prenumeratę
dopasowaną do swoich potrzeb.

Szanowni Państwo,

na łamach magazynu „mojaWież” rozpoczęliśmy cykl artykułów dotyczących ojcowizny, majątku rodzinnego, schedy, spadku, darowizny, dziedziczenia. Jednym słowem to SUKCESJA. Mamy nadzieję, że podane w lekkiej formie te bardzo poważne treści ułatwią Państwu podejmowanie niezwykle istotnych dla każdej rodziny decyzji majątkowych. A może na początek przynajmniej skłonią do refleksji jakie doświadczenia w tych zagadnieniach ma moja rodzina. Często źle przygotowany temat spadku, albo całkiem nieprzygotowany prowadzi do dużych nieporozumień na tle majątkowym. Niejedna wspaniała rodzina skłóciła się przy podziale

majątku. Cykl artykułów i prelekcji edukacyjnych ma proste zadanie – przekazać wiedzę od ekspertów dla każdego zainteresowanego. Drugim obszarem jest biznes. Zazwyczaj przedsiębiorca świetnie realizuje swoje cele i potrafi uzyskać znaczące profity. Jednak sporadycznie posiada w swojej firmie rozwiązania sukcesyjne, które mają służyć kontynuacji biznesu przez rodzinę. Tak, aby majątek i reputacja firmy nie zostały roztrwonione. Oraz aby w odpowiednim momencie odsunąć się od bieżącego zarządzania i zająć swoim życiem, pasjami, hobby. Lub w wariacie mniej optymistycznym zająć się swoim zdrowiem, nadwyrężonym przez lata ciężkiej pracy i gonitwy za pieniądzem dla dobra rodziny. Aby w nadchodzącym roku udało

się zrealizować to, co przyniesie profity. Przewidzieć to, co przeszkodzi w ich osiągnięciu i zapobiec temu, co wydarzyć się nie musi.

**Każdemu Czytelnikowi
życzymy dużo zdrowia, radości
i sukcesów. Mądrego lenistwa
w sprawach nieistotnych
i zdrowego zatroskania
w tych najistotniejszych.
Wesołych Świąt!**

Redbridge Consulting
Rafał Szcześniak
www.redbridge.pl

redbridge
consulting